

**HAZİRAN 2017 TARİH BASKILI
TÜRK ANAYASA HUKUKU
DERS KİTABINA İLİŞKİN DÜZELTME CETVELİ**

Düzeltilmeler daire () içinde gösterilmiştir.

- 1- **Bölüm 2, 37. sayfada “Parti Kapatma Davalarında Yargılama Usulü” başlığı altındaki ilk paragrafta yer alan “en az oniki üye” ifadesi “en az on üye” olarak değiştirilmiştir.**

Parti Kapatma Davalarında Yargılama Usulü: Anayasa'nın 149'uncu maddesine göre, siyasi partilere ilişkin dava ve başvurulara Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu tarafından bakılır (f.2). Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az on üye ile toplanır ve kararlarını salt çoğunlukla alır (m.149,f.1). Siyasal partilerin kapatılmasına ya da Devlet yardımından yoksun bırakılmasına karar verilebilmesi için toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu şarttır (f.3).

- 2- **Bölüm 3, 73. sayfada yer alan 2. paragraftan sonra gelmek üzere, aşağıdaki paragraf eklenmiştir.**

Anayasa bu aşırı daraltmaya izin vermiş olmakla birlikte, bu dönemlerde yapılacak sınırlamalara karşı bazı önemli koruma kriterleri de getirmiş bulunmaktadır. Buna göre, “savaş, seferberlik, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde dahi, savaş hukukuna uygun fiiller sonucu meydana gelen ölümler dışında, kişinin yaşama hakkına, maddi ve manevi varlığının bütünlüğüne dokunulamaz; kimse din, vicdan, düşünce ve kanaatlerini açıklamaya zorlanamaz ve bunlardan dolayı suçlanamaz; suç ve cezalar geçmişe yürütülemez; suçluluğu mahkeme kararı ile saptanıncaya kadar kimse suçlu sayılamaz” (AY.m.15/2).

- 3- **Bölüm 4, 91. sayfada yer alan, “1982 Anayasası'nın ilk düzenlemesinde” ifadesi ile başlayan 3. paragraftaki son cümle çıkarılmış, yerine aşağıdaki cümle getirilmiştir.**

Çıkarılan Cümle: “Cumhurbaşkanının halk tarafından seçildiği yeni dönemde, güçlü yetkilere sahip Cumhurbaşkanının sistemin egemen unsuru hâline gelip gelmeyeceği ve yarı-başkanlık modeline benzer bir hükümet sisteminin ortaya çıkıp çıkmayacağı Türk anayasal-siyasal sisteminin başlıca tartışma konularından birini oluşturacaktır.

Yeni eklenen cümle: “Güçlü yetkilere sahip Cumhurbaşkanının halk tarafından seçilmeye başlanmasıyla birlikte, 2017 Anayasa değişikliği ile kabul edilen başkanlık (Cumhurbaşkanlığı) sisteminin uygulamaya geçeceği döneme kadar hükümet sisteminin yarı-başkanlığa benzer şekilde işlemesi mümkündür”.

- 4- **Bölüm 4, 92. sayfada son paragrafta yer alan, “Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi” ifadesi ile “156 ve 157” sayıları çıkarılmıştır.**

- 5- **Bölüm 4, 94. sayfada yer alan “Hükümet isteminin yarı-başkanlık gibi işleyebilmesi halk tarafından seçilen Cumhurbaşkanı ile Meclis çoğunluğunun” ifadesi ile başlayan ikinci paragrafının sonuna aşağıdaki paragraf eklenmiştir.**

Bilindiği üzere 2017 Anayasa değişikliğiyle hükümet sistemi değişikliği kabul edilmiş, yani parlamenter sistemden başkanlık sistemine geçilmesine karar verilmiştir. Ancak yeni sistem, TBMM ve Cumhurbaşkanı seçimlerinin birlikte yapılacağı 3 Kasım 2019 (veya daha önce yapılacak erken seçim) tarihinde yürürlüğe girecektir.

- 6- **Bölüm 4, Sayfa 96'da “1982 Anayasası'na Göre Devletin Hukuki Fonksiyonlarının Paylaşılması” başlığı altında yer alan, “Devletin üç temel hukuki fonksiyonu olan” ile başlayan 3. paragrafında yer alan “bağımsız” ibarelerinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.**

Devletin üç temel hukuki fonksiyonu olan yasama, yürütme ve yargı fonksiyonlarının yerine getirilmesi görevi, Anayasa ile devletin üç ana organı olan yasama (TBMM), yürütme (Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu) ve yargı (bağımsız mahkemeler) organlarına verilmiştir. Anayasa'ya göre, “Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez” (m.7); “Yürütme yetkisi ve görevi, Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından, Anayasa'ya ve kanunlara uygun olarak yerine getirilir” (m.8); “Yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır” (m.9). Anayasa, devletin üç temel fonksiyonunu ayrı ayrı düzenlemek ve farklı organlar tarafından yürütülmesini öngörmek suretiyle hukuki anlamda “fonksiyonlar ayrılığı”nı kabul etmiştir.

- 7- **Bölüm 5, 106. sayfa, "Türkiye Büyük Millet Meclisi, mahkemelerin yerine geçerek yargı işlemi yapamaz" şeklinde başlayan 2. paragrafta yer alan "bağımsız" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve tarafsız" ibaresi eklenmiştir.**
- (1) Türkiye Büyük Millet Meclisi, mahkemelerin yerine geçerek yargı işlemi yapamaz (Özbudun, 1998: 175). Örneğin, Meclis suç işleyen bir kişiyi yargılayarak ceza veremez. Zira, Anayasa bu yetkiyi yasama organına değil, "bağımsız ve tarafsız mahkemelere" vermiştir (m.9). Yine Anayasaya göre Meclis, "mahkeme kararlarını hiçbir surette değiştiremez" (m.138/son).
- 8- **Bölüm 5, 114. sayfada yer alan, "1982 Anayasası'na göre" ifadesi ile başlayan 2. paragraftaki "Seçilme yeterliliğine sahip ve yirmibeş yaşını doldurmuş olan her Türk milletvekili seçilebilir" cümlesindeki "yirmibeş" ibaresi "onsekiz" olarak değiştirilmiştir.**
- 1982 Anayasası'na göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi, "Milletçe genel oyla seçilen beşyüzlü milletvekilinden kuruludur" (m.75). Seçimler dört yılda bir yapılır. Ancak bu süre dolmadan da, Meclisin erken seçim kararı ya da Cumhurbaşkanının yenileme kararı üzerine, seçim yapılabilir (m.77). Seçilme yeterliliğine sahip ve onsekiz yaşını doldurmuş olan her Türk milletvekili seçilebilir (m.76). Seçime ilişkin temel ilkeleri belirleyen Anayasa, seçim sisteminin belirlenmesini kanuna bırakmıştır. Milletvekili Seçimi Kanunu ile kabul edilen seçim sistemi ise; d'Hondtlu nisbi temsil, ülke barajı (yüzde 10) ve kural olarak her ilin bir seçim çevresi olmasını öngören bir sistemdir.
- 9- **Bölüm 5, 118. sayfada yer alan, "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlığı altındaki, "(2) Yirmibeş yaşını doldurmuş olmak" cümlesinde geçen "yirmibeş" ibaresi "onsekiz" olarak değiştirilmiştir.**
- (2) Onsekiz yaşını doldurmuş olmak.
- 10- **Bölüm 5, 118. sayfada yer alan, "Milletvekili Seçilme Yeterliliği" başlığı altındaki, "Yükümlü olduğu askerlik hizmetini yapmış olmak" ifadesi ile başlayan (5) numaralı paragraf aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**
- (5) Askerlikle ilişkisi olmamak: Buna göre, askerlik yükümlülüğü bulunmayanlar, askerlik hizmetinden muaf tutulanlar ve askerlik yükümlülüğü olduğu halde tecilli olanların askerlikle ilişkisi bulunmaz ve milletvekilliği seçilme yeterliliğine sahiptirler. Askerlik çağında olup da bu kapsama girmeyenler ise milletvekili adayı olamazlar.
- 11- **Bölüm 5, 135. sayfada yer alan "Türkiye Büyük Millet Meclisinin Diğer Görev ve Yetkileri" başlığı altındaki son paragraftan sonra gelmek üzere aşağıdaki cümle eklenmiştir.**
- (10) Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçmek.
- 12- **Bölüm 6, 152. sayfada yer alan, "Cumhurbaşkanının Tarafsızlığı" başlığı ve altındaki açıklamalar aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**
- Cumhurbaşkanının Parti İlişkisi**
- 1982 Anayasası ilk düzenlemesinde, diğer birçok ülkenin anayasalarından farklı olarak çok önemli yetkilerle donattığı Cumhurbaşkanının herhangi bir siyasi partiye mensup olmasını yasaklamıştı. Halkoylaması ile seçilecek bir cumhurbaşkanının partili olmaması demokratik seçimin mantığıyla bağdaşmamaktaydı. Zira genel oyla seçilecek cumhurbaşkanının halka siyasi bir program sunmadan seçim kampanyası yürütmesi ve halktan onay alması son derece zordur. Bu nedenle 16.4.2017 Anayasa değişikliğiyle Cumhurbaşkanının partili olamayacağına ilişkin hüküm (AY.m.101/son) kaldırılmıştır.
- 2017 değişikliğinden önceki dönemde Anayasanın 101'nci maddesinin başlığının "Cumhurbaşkanının tarafsızlığı ve seçimi" şeklinde olması nedeniyle Cumhurbaşkanının partili olmasının yasaklanması genellikle tarafsızlığını sağlamaya yönelik bir hüküm olarak kabul edilmekteydi. Demokrasilerde siyasi makamlara seçilen organların partili olması onların görevlerini yerine getirirken taraflı davranabilecekleri anlamına gelmez. Başbakan ve bakanlar nasıl partili olarak tarafsız kamu hizmeti yapmak zorundaydı, aynı durum partili cumhurbaşkanı için de geçerli olacaktır.
- 13- **Bölüm 6, 153. sayfada yer alan, "Yargı ile İlgili Görev ve Yetkileri (Yargı Organlarına Üye Seçimi)" başlığı altındaki "4. Askerî Yargıtay üyelerini seçmek. 5. Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini seçmek" maddeleri çıkarılmıştır.**
- 14- **Bölüm 6, 154. sayfada yer alan, "Cumhurbaşkanının Tek Başına Yapacağı İşlemler", başlığı altındaki, "Aşağıdaki işlemleri Cumhurbaşkanı Anayasa'da belirtildiği üzere tek başına yapar" paragrafından sonra gelen sıralamada yer alan, "11. Askerî Yargıtay üyelerini seçmek" madde çıkarılmıştır.**

15- Bölüm 6, 164. sayfada yer alan “ Geçici Bakanlar Kurulu” başlığı altındaki bilgiler aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Anayasa (m.114), Türkiye Büyük Millet Meclisi seçimlerine gidilirken seçimlerin tarafsızlık içinde yapılabilmesini sağlamak için “geçici bakanlar kurulu” oluşturulmasını öngörmüştür. Anayasanın 114’üncü maddesinin ilk düzenlemesinde geçici bakanlar kurulunun iki türü öngörülmüştü.

Anayasanın 114’üncü maddesinin ilk düzenlemesinde yer alan, TBMM seçimlerinin seçim döneminin sonunda yenilenmesi veya seçimlerin yenilenmesine Meclis tarafından karar verilmesi (erken seçim) hallerinde Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları çekilmesine ilişkin hüküm Nisan 2017 tarihli değişiklikle yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece erken seçimlere gidilirken üç bakanın bağımsızlarla değiştirilmesi şeklindeki uygulama sonlandırılmıştır.

Geçici bakanlar kurulunun diğer türünü öngören, Cumhurbaşkanı tarafından Anayasanın 116’ncı maddesindeki şartlar çerçevesinde seçimlerin yenilenmesine karar verilmesi halinde geçici bakanlar kurulu kurulması hükmü ise Cumhurbaşkanlığı sisteminin yürürlüğe gireceği tarihe kadar yürürlükte kalacak ve bu tarihte yürürlükten kalkacaktır.

114’üncü maddedeki bu düzenlemeye göre, “116 ncı madde gereğince seçimlerin yenilenmesine karar verildiğinde Bakanlar Kurulu çekilir ve Cumhurbaşkanı geçici Bakanlar Kurulunu kurmak üzere bir Başbakan atar. Geçici Bakanlar Kuruluna, Adalet, İçişleri ve Ulaştırma bakanları Türkiye Büyük Millet Meclisindeki veya Meclis dışındaki bağımsızlardan olmak üzere, siyasi parti gruplarından, oranlarına göre üye alınır.”

16- Bölüm 6, 172. sayfada, “Öğrenme çıktıları ve bölüm özeti 3” son cümlesinde yer alan “Askerî Yargıtay üyelerini seçmek; Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyelerini seçmek;” ifadesi çıkarılmıştır.

17- Bölüm 6, 174. sayfada yer alan 8. sorunun soru kökünden aşağıdaki ifade çıkarılmıştır. 8. sorunun C ve E seçenekleri aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.

Cumhurbaşkanı tarafından Meclis seçimlerinin yenilenmesine karar verilmesi hâlinde kurulacak

C. TBMM’nin erken seçim kararı alması durumunda kurulur.

E. Ulaştırma bakanı bağımsızlardan atanır.

18- Bölüm 7, 179. sayfa, Giriş Bölümünde yer alan “Anayasaya göre yargı yetkisi” şeklinde başlayan, ilk paragrafın birinci cümlesindeki “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.

Anayasaya göre yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır. Mahkeme kararlarının adil olması için mahkemelerin tam anlamıyla bağımsız ve tarafsız davranmaları gerekmektedir. İşte bu bağımsızlık ve tarafsızlığın sağlanması amacıyla Anayasada birtakım güvence ve tedbirlere yer verilmiştir. Yargı bölümünde öncelikle yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığına ilişkin olarak Anayasada yer alan bu düzenlemeler incelenecektir. Sonrasında Türk yargı sistemi konusu üzerinde durularak, yüksek yargı organlarının neler olduğu açıklanacaktır. Son olarak ise, anayasa yargısı kavramı ve anayasa yargısının gelişimi ve 1982 Anayasası’na göre anayasa yargısı konuları anlatılacaktır.

19- Bölüm 7, 180. sayfa, ikinci paragrafın ilk cümlesindeki “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.

Anayasaya göre yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır (m.9). Hâkimler görevlerinde bağımsız olup Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz (m.138). Anayasa, mahkemelerin bağımsızlığını sağlamak üzere “hâkimlik teminatı”nı getirmiştir. Buna göre, “Hâkimler ve savcılar azlolunamaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınamaz (m.139). Yargı bağımsızlığını sağlamaya yönelik bir tedbir de, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının özlük işlerine bakmakla görevli Hâkimler ve Savcılar Kurulunun getirilmiş olmasıdır (AY.m.159).

20- Bölüm 7, 180. sayfa, üçüncü paragrafın ilk cümlesindeki “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.

Anayasa, yargı yetkisinin, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılacağını öngörmüştür (m.9).

- 21- **Bölüm 7, 182. sayfada yer alan “2010 Anayasa değişikliğiyle Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulunun oluşumu” ifadesi ile başlayan 5. paragraf aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.**

“2017 değişikliğiyle yeniden düzenlenen ve üyelerin TBMM ve Cumhurbaşkanı tarafından seçilmesini öngören Anayasanın 159’uncu maddesine göre (f.2- 4): “Hâkimler ve Savcılar Kurulu onüç üyeden oluşur; iki daire halinde çalışır. Kurulun Başkanı Adalet Bakanıdır. Adalet Bakanlığı Müsteşarı Kurulun tabii üyesidir. Kurulun, üç üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş adli yargı hâkim ve savcılar arasında, bir üyesi birinci sınıf olup, birinci sınıfa ayrılmayı gerektiren nitelikleri yitirmemiş idarî yargı hâkim ve savcılar arasında Cumhurbaşkanıca; üç üyesi Yargıtay üyeleri, bir üyesi Danıştay üyeleri, üç üyesi nitelikleri kanunda belirtilen yükseköğretim kurumlarının hukuk dallarında görev yapan öğretim üyeleri ile avukatlar arasında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilir. Öğretim üyeleri ile avukatlar arasında seçilen üyelerden, en az birinin öğretim üyesi ve en az birinin de avukat olması zorunludur. Kurulun Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından seçilecek üyeliklerine ilişkin başvurular, Meclis Başkanlığına yapılır. Başkanlık, başvuruları Anayasa ve Adalet Komisyonları Üyelerinden Kurulu Karma Komisyona gönderir. Komisyon her bir üyelik için üç adayı, üye tamsayısının üçte iki çoğunluğuyla belirler. Birinci oylamada aday belirleme işleminin sonuçlandırılmaması halinde ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Bu oylamada da aday belirlenemediği takdirde, her bir üyelik için en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile aday belirleme işlemi tamamlanır. Türkiye Büyük Millet Meclisi, Komisyon tarafından belirlenen adaylar arasında, her bir üye için ayrı ayrı gizli oyla seçim yapar. Birinci oylamada üye tamsayısının üçte iki çoğunluğu; bu oylamada seçimin sonuçlandırılmaması halinde, ikinci oylamada üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. İkinci oylamada da üye seçilemediği takdirde en çok oyu alan iki aday arasında ad çekme usulü ile üye seçimi tamamlanır. Üyeler dört yıl için seçilir. Süresi biten üyeler bir kez daha seçilebilir.”

- 22- **Bölüm 7, 182. sayfada yer alan 5. paragrafın yanındaki “HSYK üyeleri Cumhurbaşkanı, Yargıtay Genel Kurulu” ifadesi ile başlayan, Dikkat kutucuğu aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**

Hâkimler ve Savcılar Kurulu üyeleri Cumhurbaşkanı ve TBMM tarafından seçilir.

- 23- **Bölüm 7, 183. sayfa, “Yargı Düzeni ve Yüksek Yargı Organları” başlığı altındaki ilk paragrafın ikinci cümlesinde yer alan “bağımsız” ibaresinden sonra gelmek üzere “ve tarafsız” ibaresi eklenmiştir.**

Yargı fonksiyonunun yerine getirilmesi, yargı organına aittir. Anayasaya göre yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır (m.9).

- 24- **Bölüm 7, 183. sayfa 2. paragraftan “Anayasa, kanunların anayasaya uygunluğunu denetlemek için” ifadesi ile başlayan cümleden aşağıdaki kısım çıkarılmıştır.**

askerî yargı alanında Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesini

- 25- **Bölüm 7, 183. sayfa “Anayasa, kanunların anayasaya uygunluğunu denetlemek için” ifadesi ile başlayan 2. paragrafın sonuna aşağıdaki cümle eklenmiştir.**

1982 Anayasası ile getirilen askerî mahkemeler ise 2017 değişikliğiyle kaldırılmış bulunmaktadır. Bundan böyle askeri uyuşmazlıklar da genel mahkemelerce görülecektir. Anayasanın 2017 değişikliğiyle getirilen hükmüne göre, “Disiplin mahkemeleri dışında askerî mahkemeler kurulamaz. Ancak savaş halinde, asker kişilerin görevleriyle ilgili olarak işledikleri suçlara ait davalara bakmakla görevli askerî mahkemeler kurulabilir.”

- 26- **Bölüm 7, 185. sayfada yer alan kutucuk içindeki “Devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlara ait davalar adliye mahkemelerinde görülür” cümlesi çıkarılmıştır.**

- 27- **Bölüm 7, 186. sayfadaki “Uyuşmazlık Mahkemesi” başlığı atında yer alan “Anayasa’ya göre (m.158)” ifadesi ile başlayan, birinci paragraf aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**

Anayasaya göre (m.158), Uyuşmazlık Mahkemesi adli ve idarî yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözümlemeye yetkilidir.

- 28- **Bölüm 7, 186. sayfadaki "Uyuşmazlık Mahkemesi" başlığı altında yer alan 2. paragrafın aşağıdaki cümleleri çıkarılmıştır.**
- 12 üyeden oluşan bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar. Diğer üyelerin bir kısmı Yargıtay ve Danıştayın gösterdiği adaylar arasından Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, bir kısmı da Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesince gösterilen adaylar arasından Cumhurbaşkanınca seçilir.
- 29- **Bölüm 7, 186. sayfadaki "Uyuşmazlık Mahkemesi" başlığı altında yer alan 2. paragrafın sonuna aşağıdaki cümle getirilmiştir.**
- Bu mahkemenin Başkanlığını Anayasa Mahkemesince, kendi üyeleri arasından görevlendirilen üye yapar.
- 30- **Bölüm 7, 185 ve 186. sayfada yer alan "Askerî Ceza Yargısı ve Askerî Ceza Yargısı Organları" başlığı ve altındaki tüm bilgiler, alt başlıkları olan "İlk Derece Mahkemeleri", "Üst Derece Mahkemesi: Askerî Yargıtay" başlıkları da dâhil olmak üzere, çıkarılmıştır.**
- 31- **Bölüm 7, 186. sayfada yer alan "Askerî İdarî Yargı ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi" başlığı ve bu başlık altındaki tüm açıklamalar çıkarılmıştır.**
- 32- **Bölüm 7, 186. sayfada yer alan kutucuk içindeki "Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi üyeleri Cumhurbaşkanınca tarafından seçilir" cümlesi çıkarılmıştır.**
- 33- **Bölüm 7, 189. sayfa, "Anayasa Mahkemesinin Statüsü ve Kuruluşu" başlığı altındaki ikinci paragrafın sonuna aşağıdaki paragraf gelmiştir.**
- 2017 değişikliği ile de, askeri yüksek mahkemelerin kaldırılması ve bu mahkemelerden üye seçilmesine son verilmesi nedeniyle Anayasa Mahkemesinin üye sayısı onbeşe düşürülmüştür. Ancak askeri mahkemelerden seçilen üyelerin görevlerinin sona ereceği tarihe kadar üyeliklerinin devam etmesi öngörülmüştür.
- 34- **Bölüm 7, 189. sayfa "Anayasa Mahkemesinin Statüsü ve Kuruluşu" Başlığı altındaki dördüncü paragraf aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**
- Anayasa Mahkemesi on beş üyeden kurulur.
- 35- **Bölüm 7, 189. sayfa "Anayasa Mahkemesinin Statüsü ve Kuruluşu" Başlığı altındaki altıncı paragraftan aşağıdaki kısım çıkarılmıştır.**
- bir üyeyi Askerî Yargıtay, bir üyeyi Askerî Yüksek İdare Mahkemesi
- 36- **Bölüm 7, 190. sayfada yer alan "Yargıtay, Danıştay, Askerî Yargıtay" ifadesi ile başlayan ilk paragraftan aşağıdaki kısım çıkarılmıştır.**
- Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi.
- 37- **Bölüm 7, 190. sayfada yer alan "On yedi üyeden oluşan Anayasa Mahkemesi'nin" ifadesi ile başlayan, kutu içeri-
sindeki metin aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**
- On beş üyeden oluşan Anayasa Mahkemesi'nin üç üyesi Türkiye Büyük Millet Meclisi, on iki üyesi ise Cumhurbaşkanınca tarafından seçilir.
- 38- **Bölüm 7, 190. sayfada yer alan "Anayasa Mahkemesinin Görevleri" başlığı altındaki üçüncü paragraftan aşağıdaki kısımlar çıkarılmıştır.**
- "Askerî Yargıtay, Askerî Yüksek İdare Mahkemesi", "Yüksek" "ile Jandarma Genel Komutanı" ibareleri.

- 39- **Bölüm 7, 196. sayfada, 3. paragrafta yer alan " Bu ara kararı, ancak esas hükümlerle birlikte temyiz edilebilir" ifadesi ile başlayan cümledeki "Askerî Yargıtay" ibaresi çıkarılacak.**
- 40- **Bölüm 7, 204. sayfanın sonunda yer alan kutucuk içindeki "Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği" cümlesindeki az oniki üye ile toplanır" ifadesi yerine "en az on üye ile toplanır" ifadesi getirilmiştir.**
Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az on üye ile toplanır ve toplananların salt çoğunluğu ile karar alır.
- 41- **Bölüm 7, 204. sayfada yer alan "Anayasa Mahkemesinin Çalışma ve Yargılama Usulü" başlığı altındaki ikinci paragraftaki "en az oniki üye ile toplanır" ifadesi yerine "en az on üye ile toplanır" ifadesi getirilmiştir.**
Anayasa'nın 149'uncu maddesine göre, Anayasa Mahkemesi, iki bölüm ve Genel Kurul hâlinde çalışır. Bölümler, başkanvekili başkanlığında dört üyenin katılımıyla toplanır. Genel Kurul, Mahkeme Başkanının veya Başkanın belirleyeceği başkanvekilinin başkanlığında en az on üye ile toplanır; Bölümler ve Genel Kurul, kararlarını salt çoğunlukla alır. Bireysel başvuruların kabul edilebilirlik incelemesi için komisyonlar oluşturulabilir.
- 42- **Bölüm 7, 208. sayfa, Öğrenme çıktısı 2'de yer alan "Anayasaya göre yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılır" cümlesinde "bağımsız" ibaresinden sonra gelmek üzere "ve tarafsız" ibaresi eklenmiştir.**
Anayasaya göre yargı yetkisi, Türk Milleti adına bağımsız ve tarafsız mahkemelerce kullanılır. Hâkimler görevlerinde bağımsız olup Anayasaya, kanuna, hukuka ve vicdani kanaatlerine göre hüküm verirler. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz. Anayasa, mahkemelerin bağımsızlığını sağlamak üzere "hâkimlik teminatını getirmiştir. Buna göre, "Hâkimler ve savcılar azlolu namaz, kendileri istemedikçe Anayasada gösterilen yaştan önce emekliye ayrılamaz; bir mahkemenin veya kadronun kaldırılması sebebiyle de olsa, aylık, ödenek ve diğer özlük haklarından yoksun kılınmaz. Yargı bağımsızlığını sağlamaya yönelik bir tedbir de, adli ve idari yargı hâkim ve savcılarının özlük işlerine bakmakla görevli Hâkimler ve Savcılar Kurulunun getirilmiş olmasıdır.
- 43- **Bölüm 7, 208. sayfa öğrenme çıktısı 3'de yer alan, "askerî yargı alanında Askerî Yargıtay ve Askerî Yüksek İdare Mahkemesi" kısmı çıkarılacak.**
- 44- **Bölüm 7, 210. sayfada yer alan "Aşağıdakilerden hangisinin üyelerinin tamamı" ifadesi ile başlayan 4. sorunun B ve E seçenekleri aşağıdaki gibi değiştirilmelidir.**
B. Sayıştay
E. Yüksek Seçim Kurulu
- 45- **Bölüm 7, 210. sayfada yer alan "Aşağıdakilerden hangisinin başkanlığını Anayasa Mahkemesince" ifadesi ile başlayan 3. sorunun B ve D seçenekleri aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**
B. Sayıştay
D. Yüksek Seçim Kurulu
- 46- **Bölüm 7, 210. sayfa birinci soru aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**
Aşağıdakilerden hangisinin Hâkimler ve Savcılar Kuruluna üye seçme yetkisi vardır?
A. Yargıtay Genel Kurulu
B. Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu
C. Danıştay Genel Kurulu
D. Türkiye Adalet Akademisi Genel Kurulu
E. Türkiye Büyük Millet Meclisi

47- **Bölüm 7, 210. sayfa ikinci soru aşağıdaki gibi değiştirilmiştir.**

Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun üye sayısı ve üyelerin görev süresi aşağıdakilerden hangisinde birlikte ve doğru olarak verilmiştir?

- A. Yirmi iki asıl ve on yedek üye-dört yıl
- B. Yirmi asıl ve on yedek üye-beş yıl
- C. Yirmi iki üye-beş yıl
- D. On üç üye- dört yıl
- E. On beş üye-beş yıl

48- **Bölüm 7, 211. sayfada 1. sorunun cevabı E olarak değiştirilmiştir.**

49- **Bölüm 8, 226. sayfanın "1982 Anayasası'nın Anayasa değişikliklerinin" ifadesi ile başlayan 2. paragrafındaki son cümlede yer alan "en az oniki üye" ifadesi "en az on üye" olarak değiştirilmiştir.**

1982 Anayasası'nın Anayasa değişikliklerinin yargısal denetimine ilişkin düzenlemesine gelince, Anayasa, sadece şekil bakımından denetimi kabul etmiş olup, bu denetimi de belli noktalarla sınırlamış bulunmaktadır. Anayasa'nın 148'inci maddesine göre, "Anayasa Mahkemesi, kanunların, kanun hükmünde kararname ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün Anayasaya şekil ve esas bakımlarından uygunluğunu denetler. Anayasa değişikliklerini ise sadece şekil bakımından inceler ve denetler... (f.1). Kanunların şekil bakımından denetlenmesi, son oylamanın, öngörülen çoğunlukla yapılıp yapılmadığı; Anayasa değişikliklerinde ise, teklif ve oylama çoğunluğuna ve ivedilikle görüşülemeyeceği şartına uyulup uyulmadığı hususları ile sınırlıdır... (f.2)." Ayrıca Anayasaya göre (m.149), Anayasa değişikliklerinin şekil bakımından denetiminde iptale karar verilebilmesi için en az on üye ile toplanacak olan Anayasa Mahkemesi Genel Kurulunun toplantıya katılan üyelerin üçte iki oy çokluğu ile karar vermesi şarttır.

50- **Kitapın tamamında yer alan tüm "Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu" ifadeleri "Hâkimler ve Savcılar Kurulu" şeklinde değiştirilmiştir.**